

Austrheim kommune
Sætremarka 2
5943 Austrheim

Bergen, 12. februar 2018
Vår ref.: 3836796.1-143930 ALSLAR/ALSLAR
Ansvarlig advokat: Lars Selmar Alsaker

Advokatfirmaet
Steenstrup Stordrange DA
Torgallmenningen 3B
Postboks 1150 Sentrum
5811 Bergen

Org.nr.:
NO 960 716 647

T +47 55 30 10 00
F +47 55 30 10 01
post@sands.no
www.sands.no

Høringssvar vedrørende utkast til ny kommuneplan for Austrheim

Vårt advokatfirma representerer Odd Haugen. Haugen eier gnr. 161 bnr. 71 og 74 i Austrheim kommune. Eiendommene utgjør del av næringsområde N18 både i eksisterende kommuneplan og i utkastet til ny kommuneplan.

Det vises til utkast til ny kommuneplan som for tiden ligger ute til høring.

På vegne av vår klient inngis følgende uttalelse til utkastet.

1. Næringsområdet N18 bør beholdes som i dagens KPA

I utkastet til ny kommuneplan er næringsområdet N18, som ligger i Øksnes, foreslått videreført.

Dette ses som positivt for vår klient som planlegger å etablere et maritimt næringsområde i N18.

Imidlertid er den nordlige delen av næringsområdet foreslått fjernet i planutkastet. I og med at den nordlige delen av næringsområdet er det eneste aktuelle området der tilstøtende sjøforhold gjør det mulig å anlegge molo og havneanlegg, så utelukkes muligheten til å bruke N18 til et maritimt næringsområde.

Det henstilles derfor om at kommunestyret i Austrheim beholder den utstrekning av N18 som allerede er vedtatt i dagens KPA.

2. Hvorfor er det viktig å tilrettelegge for et maritimt næringsområde i Austheim?

Landbasert oppdrett er blant de virksomheter som planlegges etablert i det maritime næringsområdet på Øksnes. En planlegger også å etablere anlegg for gjenvinning av fôrrester/fiskeskit, slik at alle ressursene brukes

på en bærekraftig måte. Landbasert oppdrett slik det her er planlagt er imidlertid avhengig av sjøveis kommunikasjon. Det må f.eks. være mulig å få levert fôr sjøveien. Det er tale om store volumer som ikke er egnet for vegtransport. Likeledes må det kunne skje leveranse av smolt og settefisk fra brønnbåt. Slakteklar fisk må likeledes kunne hentes av brønnbåt for transport til slakteri.

Det maritime næringsområdet vil også i andre sammenhenger ha langt større mulighet for å tiltrekke seg attraktive virksomheter dersom det eksisterer en god havn og gode havnefasiliteter.

Etablering av en trygg havn for N18 vil også nødvendiggjøre bygging av et moloanlegg. Dette er vanskelig å få til dersom det er for brådjupt ut fra land. Disse forholdene gjør at det er viktig at den nordlige delen av N18, der bunnforholdene tillater etablering av molo og havn, ikke tas ut av næringsområdet i ny KPA. Det vises til vedlagte kartskisse der det maritime næringsområdet, med molo, er markert i kartet. Det vises også til skissetegning som illustrerer hvordan molo og havneanlegg vil kunne bli seende ut.

Det er en uttalt politisk målsetning, med bred støtte i Stortinget, at myndighetene bør legge til rette for miljømessig bærekraftig vekst i havbruksnæringene. Vekst i oppdrett i fjord- og kystnære sjøområder innebærer utfordringer både knyttet til arealknapphet for gode lokaliteter, og med hensyn til konsekvenser for miljø og villfisk. Dette innebærer at betydelige deler av veksten i akvakultur vil måtte finne sted på land eller lenger til havs.

For et par år siden ble akvakulturreglene endret, slik at det ikke lenger er konsesjonsmessige begrensninger for å kunne etablere oppdrettsvirksomhet på land. Oppdrett på land gir ingen spredning av lus/smitte til villfisk. Fôrrester og fiskeskit vil kunne samles opp og tas vare på i landbasert oppdrett. Landbasert oppdrett er derfor miljømessig ønskelig. I samsvar med de nye reglene er det flere steder i landet gitt tillatelse til landbasert oppdrett, og endra flere prosjekter er i støpeskjeen.

Hordaland er et viktig fylke for landets havbruksnæring, og det er avgjørende for videre vekst og lokal kompetanseutvikling at kommunene legger til rette tilstrekkelige arealer slik at de målsetninger som regjering og Storting har fastsatt kan realiseres i praksis.

Regjeringen fastsatte i 2015 *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging*. Her var det vektlagt at den regionale og kommunale arealplanleggingen er viktig for å sikre fiskeri- og havbruksnæringenes langsiktige arealbehov. Det ble fremhevet at det må settes av tilstrekkelig areal til fremtidig havbruk og at bruken av allerede tildelt areal optimaliseres og miljøhensyn vektlegges.

I Stortingsmelding nr. 16 (2014-2015) var det også fremhevet at arealplanleggingen «..skal legge til rette for å videreutvikle fiskeri- og havbruksnæringen innenfor en miljømessig bærekraftig ramme». I Stortingsmeldingen het det også som følger:

«Dagens lokalitetsstruktur er en medvirkende årsak til flere av fiskehelseproblemene oppdrettsnæringen har opplevd de senere årene. Eksempler på dette er lakselus- og pankreas sykdom (PD), og da særlig på Vestlandet der tettheten av oppdrettsanlegg er størst.»

Vektlegging av at havbruksnæringen sikres nødvendige arealer ble senest vektlagt i Jeløya-erklæringen som utgjør regjeringsplattformen for den nye blå-grønne regjeringen. Her het det som følger:

«Fiskeri og havbruk

Fiskeri- og havbruksnæringene er blant de viktigste fremtidsnæringene for Norge. En bærekraftig vekst innen disse sektorene vil skape lønnsomme arbeidsplasser i alle deler av landet. Regjeringen vil videreføre arbeidet med stabile og gode rammevilkår som bidrar til bærekraftig vekst og sikrer viktige miljø- og naturverdier(...)

Havbruk

Havbruksnæringen er en av fremtidens næringer i Norge. Regjeringen vil gjøre havbruksnæringen mer konkurransedyktig og allsidig gjennom nyskaping, produktutvikling og satsing på eksportfremmende tiltak. Havbruksnæringen har fortsatt et stort vekstpotensial, men det er en forutsetning at videre vekst i næringen er bærekraftig.

Ny teknologi gjør at næringen i fremtiden vil kunne drive på andre lokaliteter og med mindre risiko for rømming enn i dag. Samtidig må næringen fortsette sitt arbeid for å redusere sykdom og risiko for rømming.

Regjeringen vil:

- ☐ Legge til rette for bærekraftig vekst gjennom praktisering av trafikklysordningen.
- ☐ Forenkle reglene for etablering av offshore havbruk.
- ☐ Stimulere kommunene til å stille lokaliteter til rådighet for næringen gjennom bruk av havbruksfond.
- ☐ Øke satsingen på forskning, innovasjon og teknologiutvikling.
- ☐ Bruke utviklingstillatelser til å utvikle nye og bedre løsninger for havbruk og sjømatnæringen.
- ☐ Stille strenge miljøkrav til havbruksnæringen.
- ☐ Samarbeide med næringen for å bekjempe lakselus og rømming.»

Våre sentrale myndigheter forutsetter altså at kommunene må medvirke til å sikre nødvendige arealer til at havbruksnæringen kan utvikle seg. Dette må også den nye kommuneplanen for Austrheim reflektere. Ny kommuneplanen må derfor ikke ødelegge forutsetningene for å kunne etablere et marint næringsområde i N18 på Øksnes. Dette vil medvirke til å sikre arbeidsplasser og bosetting i kommunen i en næring som vil bli stadig viktigere ettersom aktivitet knyttet til oljenæringen i fremtiden vil gradvis bli skalert ned. Det er viktig at Nordhordlandsregionen kan være med på det nybrottsarbeid og den kompetanseutvikling som er nødvendig for å etablere et bærekraftig landbasert oppdrett der fiskehelse og miljø står i fokus.

Austrheim bør sette seg i førersete for denne utviklingen – og ikke passivt stå igjen på perrongen og se på.

3. Hva bør endres i forhold til utkastet til KPA som er lagt ut på høring?

I kommunestyrets endelige KPA-vedtak bør utstrekningen av næringsområde N18 i plankartet bli stående uforandret, det vil si som i dagens KPA. Dette vil innebære at dagens KPA videreføres. I og med at et slikt vedtak vil være en videreføring av dagens plan, eller at det i relasjon til N18 i gjeldende KPA ikke gjøres noen endring, så kan slikt planvedtak gjøres uten ny høringsrunde.

For å tydeliggjøre at planområdet også kan tilrettelegges som maritimt næringsområde foreslås at følgende formulering legges til i bestemmelsenes § 2.1.3 om Næring:

«I tillegg til annen næring tillates N18 også utviklet som maritimt næringsområde, herunder også landbasert akvakultur. Tilstøtende sjøarealer kan tilrettelegges for havn/molo.»

Dersom kommunen ikke ønsker å utvide det arealet som skal legges ut til næringsområde, så foreslås at deler av arealene syd i planområdet utgår, mot at de kommunalt eide områdene nord i dagens N18 tas inn igjen i planen. Dette fordi kun områdene nord i N18 har mulighet for etablering av molo/havn. Et slikt alternativ vil nok imidlertid kreve ny høring, noe opprettholdelse av dagens område ikke nødvendigvis gjør.

Vår klient er positiv til at det fastsettes planbestemmelse om avbøtende tiltak i tilknytning til bruken av N18 til næringsområde. F.eks. vil det kunne tas inn bestemmelse om at det forutsettes etablert et parkbelte i ytterkant av N18, for de deler av næringsområdet der utbygging finner sted.

4. Beskrivelse av planlagte tiltak i det maritime næringsområdet – en helhetlig løsning for landbruk og havbruk

Vedlagt dette brevet er det kartskeisse som illustrerer for den planlagte bruken av deler av N18 til maritimt næringsområde, og skisse av planlagt molo og havneanlegg.

Det unike med prosjektet som Odd Haugen planlegger er at det kombinerer landbruk og havbruk, i et bærekraftig opplegg der alle ressurser blir utnyttet. Fôrrester og fiskeskit, samt gjødsel fra planlagt fellesfjøs for kyr, vil bli benyttet til produksjon av biogass. Av denne naturgassen vil det bli produsert strøm som driver vannpumper og annen infrastruktur i akvakulturanlegget. Forskning tilsier at man får mer metan ut av gjødsel fra husdyr dersom dette blandes med fiskeavfall.

Det viser seg også at dersom fiskeslam blandes med storfe gjødsel i riktig blandingsforhold, så gir dette et svært godt gjødsel for bruk i landbruket.

For en generell fremstilling av de positive synergiene mellom landbruk og havbruk med hensyn til produksjon av gass og gjødsel vises til vedlagte artikkel publisert av NTB den 20.07.2017.

Å finne praktisk gode løsninger for et koordinert konsept med landbruksproduksjon og akvakulturproduksjon, der alt av avfallsprodukter gjenvinnes til gassproduksjon og gjødsel, som igjen blir innsatsfaktorer i oppdrettsanlegg og landbruksproduksjon, vil gi en fremtidsrettet og miljøriktig matproduksjon. Vår klient håper at Austrheim kommunen vil medvirke til å sikre realiseringen av prosjektet, gjennom planvedtak som sikrer nødvendige arealer.

Arealene for planlagt fellesfjøs, gjødsel fabrikk/anlegg for utvinning av gass er også markert i det vedlagte oversiktskartet. Likeledes er planlagte veier tegnet inn i kartet.

Det fremheves også at vår klient ser for seg en gradvis utvikling av næringsområdet. Det vil ikke bli tilrettelagt større arealer enn det som kreves for den virksomheten som etablerer seg i området. Det er altså ikke slik at kommunen vil risikere planering og tilrettelegging av arealer som blir stående som ubrukte sår i landskapet.

5. Videre behandling i kommunen

Vår klient avholder gjerne et møte med kommunens planutvalg eller formannskap for å redegjøre nærmere for hvilken bruk en ser for seg i det marine planområdet, og hvorfor det er viktig å tilrettelegge for molo/havn i tilknytning til N18 som del av det helhetlige konsept for landbruk og havbruk som planlegges realisert.

Vi vil henstilles om at kommunen foreslår sted og tid for slikt møte.

Vi ber under alle omstendigheter at kommunestyret vektlegger de forhold som er beskrevet ovenfor, slik at N18 kan videreføres som i dagens KPA.

Med vennlig hilsen
Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA

Lars Selmar Alsaker
partner | advokat

Kopi:

- Klient

Vedlegg:

- kart der arealer for planlagt bruk av maritimt næringsområde samt fellesfjøs/gjødselabrikk er markert
- illustrasjonstegning for havneanlegg/molo
- NTB-artikkel om bruk av fiskeavfall og storfegjødsel i gjødselproduksjon

Elendomsgrænsen

8 m udsprengt

10 m

20 m

Tegningen er laget i CAD-program og siden redigert for hånd, slik at den er relativt målestokkriktig. I A4 er hele kallelgden fra inners til ytterst på moloen 13 cm. Dette tilsvarer 100 m. PSæterdal 30.1.2018

Forskere foreslår gjødseleksport av fiskeslam

Norske forskere foreslår at gjødsel produsert fra fiskeslam kan bli en ny norsk eksportnæring.

NYEKSPORTNÆRING? Forskere foreslår å bruke fiskeslam som gjødsel.

FOTO: TERJE BENDIKSBY NTB SCANPIX

NTB

(NTB) Publisert: 06:42 - 20.07.2017

I en ny artikkel i tidsskriftet Ambio referert i Dagens Næringsliv, skriver forsker Eva Brod ved Norsk institutt for bioøkonomi og professor Tore Krogstad ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet at tiltaket vil redusere næringstapet til havet.

Ifølge de to forskerne har oppdrettsnæringen et utslipp av fosfor i fôrrester og ekskrementer som tilsvarer ni ganger de norske utslippene fra avløpsvann.

Mange settefiskanlegg er pålagt å rense avløpsvannet for fiskeslam for å unngå forurensing. Slammet de sitter igjen med er et avfallsproblem for næringen. Et av bruksområdene er gjødsel i landbruket.

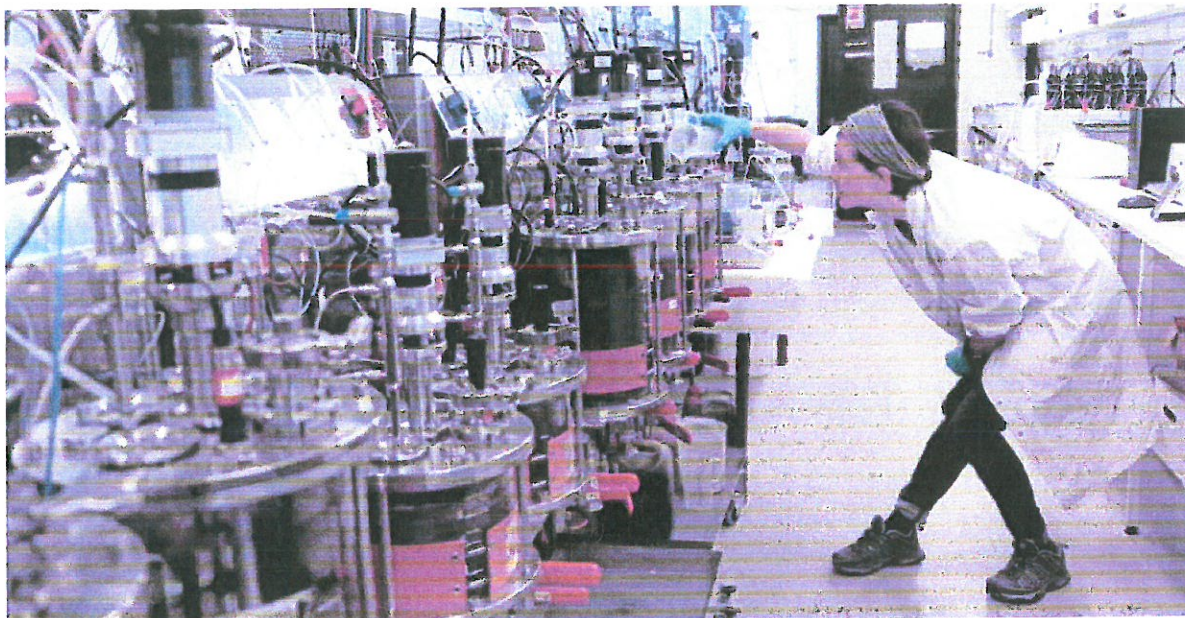
Forsøk viser at en biorest som inneholder 20 prosent fiskeslam og 80 prosent storfegjødsel, gir like lav avling som planter som ikke får nitrogengjødsel. En biorest bestående av 40 prosent fiskeslam hadde like god gjødseleffekt som mineralgjødsel, men krever at biogassprosessen tilpasses større mengder fiskeslam.

«Om fiskeslammet derimot tørkes før bruk, viser våre forsøk at det gir god kornavling – både i tester innendørs i veksthus og ute på jorden. At tørket fiskeslam kan resirkuleres og benyttes som gjødsel i landbruket, er et svært viktig funn som kan bidra til å gjøre oppdrettsnæringen mer bærekraftig», skriver de.

Brod og Krogstad mener at dersom forholdene legges til rette for det, kan dette bli en ny norsk eksportnæring og styrke miljøprofilen i oppdrettsnæringen.

Fiskeslakt er gunnig for biogassproduksjon

Om riktig mengde fiskeslakt blir blandet med husdyrgjødsel i biogassreaktorer, kan metanutbyttet fordobles sammenliknet med utbyttet vi får fra husdyrgjødsel alene.

Forsøk: NIBIO-forsker Linn Solli har utført forsøkene ved biogasslaboratoriet på Vollebakk i Ås. Foto: Kathrine Torday Gulden

✎ Kathrine Torday Gulden (/av/Kathrine Torday Gulden)

Publisert: 02.01.18, 06:30

Oppdatert: 02.01.18, 07:11

Del

Annonse ▼

Rådgiver landbruksbygg

Norsk Landbruksrådgiving
Trøndelag SA Trøndelag

Se alle 14 stillinger i landbruket

Emneord til denne artikkelen

Næring (/Om/Næring) Fiskeopprett
(/Om/Fiskeopprett) NIBIO (/Om/NIBIO)
Fisk (/Om/Fisk)

Denne artikkelen er en del av Nationens samarbeid med nettavisen *Forskning.no*, som eies av 83 opplysnings-, utdannings- og forskningsinstitusjoner. Saken er skrevet av Kathrine Torday Gulden, som er kommunikasjonsrådgiver i NIBIO.

Norge er verdens største produsent av atlantisk laks. De siste ti årene har imidlertid mellom 30 og 50 millioner laks dødd årlig i norske oppdrettsanlegg. Fisken dør som følge av parasitter og lakselusbehandling. På grunn av dette kan de ikke brukes til dyrefôr, noe fiskeslakt for øvrig gjerne benyttes til.

Spørsmålet er om den døde fisken kan brukes til noe annet? Svaret på det er ja.

Forskning viser nemlig at dersom 15 prosent avskjær og slakt fra fisk behandles sammen med husdyrgjødsel i en biogassreaktor vil metanutbyttet øke med 100 prosent sammenliknet med mengde metan som er mulig å få ut fra husdyrgjødsel alene. Biogass kan blant annet brukes som drivstoff.

Lite energi i husdyrgjødsel

Det er NIBIO-forsker Linn Solli som står bak forsøkene. Hun har forsøkt å finne den ideelle blandingen av slakt og avskjær fra fiskeindustrien og husdyrgjødsel for å produsere mest mulig biogass.

Det kan nemlig være lurt å blande inn andre stoffer fordi landbruksavfall, som i dag er vanlig å bruke i biogassproduksjon, har et relativt lavt energiinnhold.

– En stor andel av næringen i husdyrfôr er allerede brutt ned av dyret, så det er ikke så mye energi igjen å hente i husdyrgjødsel sammenliknet med for eksempel matavfall eller slakteavfall, forteller Solli.

• Les også: Vil avle fram gris som tåler norsk fôr
(<http://www.nationen.no/landbruk/vil-avle-fram-gris-som-taler-norsk-for/>)

Og dersom vi da blander gjødselen med energirikt fiskeavfall - såkalt fiskeensilasje - kan gassproduksjonen bli enda mer lønnsom. Samtidig blir både oppdrettsnæringen og landbruket kvitt noe av avfallet sitt på en smart måte.

– Ikke bare kan fiskeslakt bidra til å øke biogassutbyttet betraktelig, men det som er igjen etter nedbrytningsprosessen i reaktor, altså bioresten, er en veldig næringsrik slurry som med stor fordel kan brukes som jordforbedringsmiddel i landbruket, forteller forskeren.

For mye fisk gir trøbbel

Det er imidlertid en liten hake ved bruk av fiskeensilasje for biogassproduksjon. Solli oppdaget at maksimal andel fiskeensilasje som kan blandes med husdyrgjødsel av storfe for biogassproduksjon, ligger på omtrent 15 prosent. Om dette forholdet overstiges, blir biogassprosessen ustabil og kollapser.

Forskeren forteller at det er de mikrobielle prosessene som foregår inne i reaktoren som gjør at det dannes metangass. Denne energirike gassen produseres ved at bakterier i reaktoren trinnvis bryter ned det organiske materialet under oksygenfrie forhold. Metanogene arker, som er en annen type organisme, utfører deretter det siste trinnet i nedbrytningen hvor metangassen blir produsert.

«I en del miljøer har akvakulturnæringen et dårlig rykte, noe den ikke nødvendigvis trenger å ha.»

• Les også: Stutte og butte trær gir færre strømbrudd

(<http://www.nationen.no/distikt/stutte-og-butte-traer-gir-faerre-strombrudd/>)

Fiskeensilasje er svært proteinrikt, noe som gjør at det blir produsert mye ammonium når ensilagen brytes ned. Det er dette ammoniumet som er problematisk. Det forhindrer nemlig mikroorganismene som i siste trinn produserer metan i å kunne fullføre jobben sin.

– Når bakteriene i reaktoren bryter ned proteinet fra fiskeensilagen, dannes det ammonium som hemmer arkene – altså mikroorganismene som i siste instans produserer metan, forklarer Solli.

– Dette er én av årsakene til at det er vanskelig å produsere biogass fra fiskeensilasje alene, legger hun til.

Etterlyser tettere kobling

Til tross for problemene med ammonium er altså sambehandling av husdyrgjødsel med opptil 15 prosent fiskeensilasje veldig gunstig for biogassproduksjon.

Så hva er det egentlig som skal til for å få i gang en storstilt sambehandlingsprosess av disse avfallsproduktene?

Ikke så overraskende hviler det i stor grad på økonomi – og logistikk. Kostnadene knyttet til frakt og annen håndtering av fiskeensilasje er høye, og det sier seg selv at det må bli lønnsomt å levere fiskeavfall til biogassanlegg for behandling i stedet for å dumpe det. Dette gjelder så vel for oppdrettere som for bønder med husdyrgjødsel.

– I en del miljøer har akvakulturnæringen et dårlig rykte, noe den ikke nødvendigvis trenger å ha. Tvert imot mener jeg det er viktig at vi opprettholder og øker denne industrien som er en kjemperessurs både i Norge og resten av verden, sier Solli.